

מסורת הש"ס

[illegible]

הגהות הב"ח

[illegible]

הגהות הגר"א

[א] רשב"ם ד"ה קנאו.
מוקמינן. ז"ל ומוקמינן. ור"ל
בסמוך (כמ"ש יחד לו כ' כגון
שהיה אזרחי כו' אפי' כו') ומ"ש
ובמסכת גיטין קאי אלמעלה
(דגם שם אפי' דהוי הלכתא בלא
טעמא. ודפוס יטן הירשקא
בדפוסם "כדלקמן ובמסקנא
מוקמינן" ואי"ש ג"כ כתיב):

מוסף תוספות

[illegible]

אודיני. צור ויכסיו ושוכרין אותו ו
עלמו הוא. שמשמרין אותו הגדולים
יהיה הפקר לכל שאצי מיס: דלי
להוציא משלהן כלום עליו אלף לשמר
עצד (ה) צנן עיסקא. ותשיב ליה
שנח נכסים ממחמת נכסים והואל ואין
צריך טורח כל כך אלף לקנות ולמכור:
לא שציק גירסיה וטרה לאחרני.
וכמי שאמר ראו מה שהניח לנו אבא
דמי. ושמי' מהכא דכל היכא דמאן
דהוא כמו רב ספרא אע"ג דלא אמר
ועממי אני עושה כמאן דלמר דמי.
והשביח לעממי: אשה עבידה.
חו טטול כתובתה ותלך לה או
טטרח קמי ימיה וטהיה ניונות ומעשה
דיה שלהן ואין לה להשתכר בממון
היורשים: אשה יורש. כגון שנשא
ראובן בת שמעון (ו) ומתו וירשו בני
ראובן ובת שמעון את נכסי יעקב אבי
צביהן או כגון דיה הבנות או בת
הבן בין הנכסים דיה דבין ואין צד
שאמר בעלה טטול אשמי כאחד מן
הבנים אם השביחה את הנכסים
פירשה לעמה לא פירשה השבח
לאמנע. ואלמנה שאמרה ב"ד
ראו מה שהניח לי בעלי הריני עושה
ואוכלת השביחה לעמה והוא דלא
קאלא מוויי דאי שקאל מוויי ה' צד
אלמנה ניונות מנכסי יומינין
ומעשה דיה שלהן הלכך אשה שמת
בעלה והניח נכסים מועטין שאין
צדן כדי כתובתה אם אמרה ראו מה
שהניח לי בעלי ונתעללו ב"ד או
יורשין להשביעה על כתובתה אפילו
השביחה אלף ככר השביחה לעמה
אלא אם השביחה הנכסים סתם
טטרור כתובתה והמותר ליורשין
ואע"פ שלא נשתייר מבעלה אפילו
רביע כתובתה: אחוילי אחלה. וחורה
בה ממה שאמרה תחלה הריני עושה
ואוכלת קא משמע לן: קנאו. הבן
לאחור הבית. תקנת חכמים היא
להלכות כלל טעמא דללקמן וצמס'
גיטין [א] מוקמין (ה) כגון שיש לאצוי
בעיר בית אחר לדור צו: ודוקא
גדול צו'. דבכי האי גוונא חביב ליה
טפי וגמר ומקני ליה: ייחד לו ציט
ועליי. כלומר ייחד לו האצ לבנו
בית שיש עלייה על גביו: אכסדרה.
דרך אכסדרה נכסים לבית: שני
בית ואכסדרה קנה היינו משום ד
שני בתים זה לפנים מזה מהו:
קנה דכין דמשתמש האצ בבית לא
לבנו: עזיאל דהרסנא. כלי מלא ד
דמשא. כוס מלא שמן: שוייבו
כך אף על פי שאינו דין תורה כ
הא. המשא אשה ואינו ותקנת חכמי
הדבר לשאת אשה לבנו מקום
סהי' דלא עקר תמלת הבנים ולא
מתוך שאוכלין על ידה: צמעמד
מתנה: קנה. כך תקנו חכמים ל
הבריות ולא הזיקו חכמים

היות שדות מממיו: מהמם
צריכין לעמוד על גביו פן
רועא עבדא. אינן צריכין
גם הקטנים יכולין לשמרו:

אודייני השכר לאמצע והא אודייני דמחמת
עצמו⁶ [הוא] *שאני⁷ אודייני דלמסירותא הוא
דעבידא ואפילו קטנים נמי מצו מנטרי לה:
אמרו ראו מה שהניח אבא הרי אנו עושין
ואוכלין השביחו לעצמן: רב ספרא שבק
אבוא זוזי שקלינהו עבד בהו עיסקא אתו
אחי תבעוהו בדינא קמיה דרבא אמר להו
רב ספרא גברא רבה הוא לא שביק גירסיה
וטרח לאחרני: האשה שהשביחה את
הנכסים השביחה לאמצע: אשה בנכסי
יתמי מאי עבידתה אמר רבי ירמיה באשה
יורשת פשיטא מהו דתימא כיון דלאו
דרכה למטרח אף על גב דלא פריש כמו
דפריש דמי קמשמע לן: ואם אמרה ראו
מה שהניח לי בעלי הריני עושה ואוכלת
השביחה לעצמה: פשיטא מהו דתימא
כיון דשביחה לה מילתא דאמרי קא טרחא
קמי יתמי אחולי אחלה קא משמע לן⁸ אמר
רבי חנינא יהמשיא אשה לבנו גדול בבית
קנאו יהודקא גדול ודוקא ויתולה ודוקא
אשתו וראשונה ודוקא ושהשיאו ראשון
פשיטא ייחד לו אביו בית ועלייה בית
קנה עלייה לא קנה בית ואכסדרה מהו
כשני בתים זה לפנים מזה מהו תיקון מיתבי
ייחד לו אביו בית וכלי בית כלי בית קנה
בית לא קנה אמר רבי ירמיה כנגן שהיה
אוצרו של אביו מונח שם נהרדעי אמרי
אפילו שובכא דיוני רב יהודה ורב פפי אמרי
אפילו עציצא דהרסנא מר זוטרא אנסביה
לבריה ותלא ליה סנדלא רב אשי נסביה
לבריה ותלא ליה אישישא דמשחא⁹ אמר
מר זוטרא הני תלת מילי שוינהו רבנן
כהלכתא בלא טעמא חדא הא אידיך
דאמר רב יהודה אמר שמואל הכותב כל
נכסיו לאשתו לא עשאה אלא אפוטרופא
אידיך דאמר רב מנה לי בידך
תנהו לפלוני במעמד שלשתן קנה:
מתני'

דל"ה הו' אמרי גדולים ראו מה שהניח לנו אבינו היו אהבי הקטנים
או קרובים משכירים להם פועלים משל אביהם בשבילים וממלא
אודעניהו אחולי אחיליו גביהו ובעובדא דמרי בר איסק (ב"מ דף טז):
דל"ז אחוה לפלוג לי נמי מפדריסי ובוסתני דשחל ואמר ליה רב
הסדא שפיר קאמר קר דתנן הניח
גדולים וקטנים כו' השבצא לאמנעל על
שחלם בצעמו אלח השכיר פועלים
ממעות הירושא^א ואותו החל נמי היה
מואל קרובים דהו' שחל ליה וכן אחי
דרב ספרא היו מואלין שישתכרו
במעמיהן דלחן טורח למכור ולקנות
אי לא דהו' כאלוהן להן ראו ופריך
מאדעיה דמחמת עצמו הוא שחל ליה
מואלין שישעיהו להם אותה שחל לפי
שחריך לעמוד שם זמן מרובה ומשי
דקטנים גופייהו מנטרי ואם היו
מודיעין להם היו עושין ועוד יש פירוש
רבינו תם ופירוש ריב"ם ולא ישרו
בעיני רי"י: **אודיני** פי' בקונטרס
צור וכספיו ואין נראה לרבינו תם
אלא מפורש שהוא כלי גבוה שעומדת
עליו שומרי שדות וזכרים לנלות
מעליו למרחוק וגם הוא ראוי לישן
עליו כדאמרין בפרק בתרא דמועד
קטן (דף סז) יסן על גבי מטה או
על גבי ספסל או על גבי אודיני ויש
ספרים שכתבו צהן אידוני כמו דוי
להכל ולהכל (תמיד דף כו: ובשבת לה):
באשה יורשת פירש בקונטרס
בגון ראובן שנשא בת
שמעון אחיו ומת יעקב אביהם ואחר
כך מתו ראובן ושמעון שאלו יורשין
בני ראובן ובת שמעון מאביהן וקלת
קשה לישנא דלראו מה שהניח לי
בעלי דמשמע דירשה מצעלה ולא
מיעקב ופירש ריב"ם אחי יורשת
נשא ראובן בת שמעון אחיו ומת
והיו לו לראובן אחים קטנים או ומה
אחים קטנים דהוו יתמי והרי היא
יורשת את צעלה עם הקטנים שהיא
במקום אביה ומיהו קשה (א) דקאמר'
בסמון דטרחא קמי יתמי דמשמע
בני צעלה^א על כן נראה לר"י כפירוש
הקונטרס דכיון שחל ליה שייך שפיר
ירושא על כן ימי חיו דכין שייך שפיר
ראו מה שהניח לי בעלי^א אי נמי כלשון
אחר שפירש בקונטרס שאמר הצעל
תטול האשה כאחד מן הבנים:

ואם אמרה ראו מה שהניח לי בעלי. פירש בקונטרס וכן
לדמרה הכי לית לה מוויזי ואין נראה לרש"י דדוקא אס
מכרה כתובתה או ל לקחה כתובתה צבית דין אין לה מוויזות אבל
זו שלא לקחה כלום מכתובתה אלא נכסי מלווה שלה או מה שירשה
חו מה שנתן לה בעלה כאחד מן הצנים לא הפסדה מוויזות
לדפי' מכרה מקנת כתובתה אמרינן בפרק אלמנה (כתובות דף קסז.)
דלית דחש ליה לר' שמועון דלמאן מקנת כספ' ככל כספ' ולא
הפסדה מוויזות כ"ש נכסי מלווה דלא שייכי כלל לכתובתה וגם מה
שפירש שם נתעצלו בית דין להשביעה מה שהשביעה לעצמה
לא ידע רש"י מנליה דלעולם הויא בחזקת יורשים עד שיבטיעוה
צ"ד דאין לה כח לגבות כתובתה אלא צבית דין והכא מיירי דוקא
באשה יורשת: **בית** ואבסדרה מהו. דנהי דעלייה לא קנה
אבסדרה שייכא טפי לגבי בית ואם תמנא לומר לא קנה משום
דאין צו משמיש בית שני צמים זה לפנים מזה מהו דכבתי אחד דמי
ולפירושו הקונטרס הוה ליה להקדים צביא דשני צמים לבית ואבסדרה:
אסמכא דעמיא דבן וגם אין לו אנה לדור סבירא הוה שנתנו לו וכן
תכיון אלא לכדדי שלא הוה מניח צביו בולא כלום ובצממד שלשתן
יר לו בצממד שלשתן הקנה לו לגמרי ונראה לר"י דבצממד שלשתן
גדוילם עד במעמד שלשתן קנה. עד כאן שיטת הר"א ז"ל:
זכרת

כך כדי שלא תנעול דלת בפני לווין.

לאחיותיה ראו מה שהגיע (לנו אבינו) [לי בעלי] הרגין משבוהו לצעמך השביחה לצעמך
עשתה כמאן פירשהמי דיי קמסעמך לך דלא: אנו אמרו ראו מה שהגיע לי בעלי. ר' יוחנן
אחיהו ליה והשביחה לצעמך: ר' כנאן. יאחווה ליה דאבימי משבוהו משום הדשאו
שמתה טפי מאלהנה ובהאי שמתה קמי למיתוי ליה: אה מפשטי ליה ייחד ליה וכו'. ור' יוחנן
ואספדהו מהו. מ' אמרין לך דשביחה ביה דין קנה דרין אספדהו כנסת לביה וכו'.

לא ישתמש בחיצונה: לא קנה או דלמא איך דיש דרך לפנימיתו של החיצונה כמאן ד'
באוחו ליה לא יחדמיה ליה לגרמי משום הלי אה קנה: ותלא ליה גרמא. ר' שביחה
למשע מיסין. לא ישתעמט ליה נתנו שעם סבדכ למה: אה דרין אספדהו. מהשיא איך

פשיטא הואיל ד'דור' היא לאמצע השבוע (טא. ב) מה לי משאר יורשין דמפ' גמר ונתנו לו אע"ג דלא כתב ליה מת היתה על גבי בית בית קנה עלייה לי או דלמא בבית אשתמש באסדרה לא מש בה ובתרווייהו קנה תיקו: וכלי בי' מוד בחזקתו ומשום דלא ליכני לביתיה בכנו גדול בבית קנאו לא ידעי' מאי טע

דיינה כרין אחים: אצטערן סלאק דיערן אמינא לאו אורחא היא למיטרו לאחריני ואע"פ דלא פ' ק' תהאיל וירושלתי היא: מהו דרבי תנאי? אחלה ביהוה. ודא קדמא דהוה מ' שנהני ל' פ' ק' תהאיל למשה מסיני וזהו דרבימר אקנין: ודוראק משתעבט שני גדול. משום דקדורב' ליה דיעתה ש' משום דבית אלהי וועלית' דוראק דיעלית' לא משתעבד לבית כלל. ואז מבצ'י' לומר מ' עמיה' לא תחש' לאלו קנה. וכן שני פ' תיב' זו לפנים מוז משום דחיצוי' משוכעבד לומר מ' מאטרין שמשמי' בתי: כל ב' קנה בית' לא קנה. וקשיא מ' חנינא דאמר לעיל דבית קני: כגון שהיה שמואל ומרשחא. וכן ש' שפן דלא קניט' מ' בעצמיה. כל' ש' משמשי' דקני קרבי' קרבי: ושינויהו ר' קנא דלא שטר מתנה בלא קנין. לא אשנא' לא אפטרסורא. שדיו והותנן ל' בנין כבוד לאו

(א) נראה ד"ל פשיטא הואיל ויורשת היא מה לי היא

עין משפט
נר מצוה

לד א מיי פ"ט מהלכות
נחלות הלכה ב ועי'
בהשגות ובמ"מ סמג עשין
פב טוש"ע חו"מ סי' רפז
סעיף א עי' מ"מ כ"מ ל"מ:
לה ב מיי שם הלכה ה
טוש"ע שם סעיף ב:

ל' ג מ"י שם הלכה ג
 טו"ש"ע שם סעיף א'
 ל' ד ד' ז ז' ח מ"י פ"ו
 מהלכות זכריה ומתנה
 הלכה טו סמך עשין פג
 טו"ש"ע אה"ע ס' כט סעיף א'
 לח ט' מ"י שם הל' טו
 טו"ש"ע שם סעיף ג
 [ולא קנה]:

לפני כ' מ"י שם טו"ע שם
 סעיף ד' [וקנה אחד]:
 מ' ל' מ' מ"י שם הל' טו
 טו"ע שם סעיף ב':
 מ"א ג' מ"י שם טו"ע שם
 סעיף א':

מִכִּירָה הַלְכָה ח וּפִ"ג
 מִהֶל' זְכִיָּה וּמִתְנָה הֶל' ג
 סִמּוּג עֲשִׂין פֶּד טוֹשֵׁעַ ח"מ
 סִי' סו סַעִיף יט וְסִי' קכו
 סַעִיף א:

מוסף רש"י

[illegible]

רבינו גרשום

[illegible]

ה' יורשת עסקינן כגון שנשא ונאח"כ מת שמעון בן יורש ובעלה דודה רחש, ואם אמרה ה' דחה לעצמה אלא בסתמא הואיל דאמרה ראו כו' דלא כההכחשאו בחילה משום דאיכא הנה דלא שייכא גבי בית. בית דרבנא מימית ישתמש בחיצונה צבורין פירותיו של אביו. צבורין שיהו עיקר כהלכה כהלכה טעמא מאי לתקנה כיון